

Абуладзе Д. К., студентка гр. ТМ-61
Телятник Є. О., студентка гр. ТМ-61
Науковий керівник – Карпенко Ю. В., к. е. н.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Лікувально-оздоровчий туризм є одним з найбільш стійких видових туристичних ринків України і пріоритетних напрямів, проте він найбільше потребує підтримки і скоординованого розвитку. Наявні та потенційні запаси природно-рекреаційних ресурсів, враховуючи їх якісні і кількісні характеристики, на разі повинні стати спонуканням суспільних практик відновлення здоров'я людини, подовження періоду активного довголіття та упровадження здорового способу життя. Зважаючи з одного боку на наявність в нашій державі рекреаційного потенціалу, а з іншого враховуючи занедбаний стан санаторно-курортної галузі, а також наявні тенденції збільшення показників захворюваності населення достатньо актуальними постають питання дослідження стану та перспектив розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні.

Показники кількості та місця розташування закладів лікувально-оздоровчої сфери в Україні за 2016–2017 рр. [1–3] свідчать, що їх переважна більшість – санаторіїв та дитячих санаторіїв знаходиться на курортах та інших місцях розташування.

Однак, як показує досвід, самі природні ресурси та природно-рекреаційний комплекс ще не гарантує безумовного успіху розвитку лікувально-оздоровчого туризму. Оскільки визначальними чинниками є вмiла організація курортної справи, забезпечення комфортабельного перебування туристів, вивчення ринку й уподобань споживачів, пропозиція нових та якісних послуг, рекламні заходи тощо.

Показники кількості функціонуючих закладів лікувально-оздоровчої сфери за видами в Україні у 2015–2017 рр. [1–3] свідчать, що на протязі у 2017 р. кількість санаторіїв порівняно з 2015 р. скоротилася на 8,2 %, а з 2016 р на 1,7 %; дитячих санаторіїв – на 7,2 % і 3,7 % відповідно. Кількість дитячих закладів оздоровлення цілорічної дії у 2017 р. порівняно з 2015 р. зросла на 7,7 %, а порівняно з 2016 р. знизилася на 17,6 %. Значне

скорочення спостерігається у санаторіїв-профілакторіїв у 2017 р. порівняно з 2015 р. на 30,4 %, а з 2016 р. на 12,7 %; пансіонатів відпочинку відповідно на 20,8 % та 14,5 %; оздоровчих закладів 1–2 денного перебування відповідно на 45,5 % та 14,3 %. Однак варто зазначити, що не зважаючи на попередню негативну тенденцію на протязі досліджуваного періоду, кількість будинків відпочинку має стійку позитивну тенденцію до зростання у 2017 р. порівняно з 2015 р. на 16,7 %, а порівняно з 2016 р. на 27,3 %.

Показники кількості осіб, що перебували у закладах лікувально-оздоровчої сфери в Україні у 2015–2017 рр. [1–3] показують що на протязі досліджуваного періоду спостерігається стійка тенденція щодо збільшення у 2017 р. кількості осіб, що перебували у даних закладах, а саме у санаторіях порівняно з 2015 р. на 3,4 %, 2016 р. – 4,9 % відповідно. Схожа тенденція спостерігається щодо дитячих санаторіїв, так у 2017 р. порівняно з 2015 р. кількість осіб, що перебували у даних закладах зросла на 5,5 %, а порівняно з 2016 р. на 2,5 %; базах відпочинку – 3,1 % і 1,5 % відповідно. Негативна тенденція щодо наповненості простежується в інших закладах оздоровлення, так у 2017 р. кількість осіб, що перебували у дитячих закладах оздоровлення цілорічної дії порівняно з 2015 р. знизилася на 2,2 %, а порівняно з 2016 р. на 23,6 %; санаторіях-профілакторіях на 2,5 % і 9,3 % відповідно. Ситуація щодо кількості осіб, які перебували в оздоровчих закладах 1–2 денного перебування має неоднозначний характер: у 2017 р. порівняно з 2015 р. даний показник зріс 21,7 %, а порівняно з 2016 р. знизився на 21,2 %.

Показники доходів від наданих послуг закладів лікувально-оздоровчої сфери в Україні за 2015–2017 рр. [1–3] свідчать, що сума доходів від наданих послуг лікувально-оздоровчими закладами у 2017 р. зросла на 1 106,7 млн грн (37,5 %) порівняно з 2015 р., а відповідно до 2016 р. зросли на 662,3 млн грн (19,5 %). Найбільш високі доходи отримали: санаторії – 2 498,1 млн грн, що на 37,8 % більше ніж у 2015 р. та на 50,6 % – ніж у 2016 р.; бази та інші заклади відпочинку з доходами у сумі 732,8 млн грн, які зросли порівняно з 2015 р. 37,1 %, а з

2016 р. на 7,3 %; санаторії-профілакторії з доходами у 2017 р. 217,9 млн грн, що на 18,5 % більше ніж у 2015 р. та 1,8 % – 2016 р.

Показники структури доходів закладів лікувально-оздоровчої сфери (юридичні особи) в Україні у 2016–2017 рр. [1–3] залежать напряду від їх виду та форми підпорядкування (власності). Так державні та комунальні лікувально-профілактичні установи, мають спеціалізовані медичні відділення та надають обмежену кількість додаткових послуг; їх діяльність не носить комерційного характеру, передбачене бюджетне фінансування, відповідно доходи від реалізації путівок складають у середньому 85 %, від продажу номерів близько 5 %, від надання додаткових послуг – 10 %. Заклади, що мають відомче підпорядкування або фінансовані приватними структурами не мають за мету отримання прибутку від їх діяльності, оскільки фінансування спрямовується на оздоровлення співробітників за програмами соціального страхування. Комерційні заклади лікувально-оздоровчої сфери різних форм власності та організаційно-правових форм, зазвичай спеціалізуються на наданні лікувально-діагностичних та додаткових послуг із залученням споживачів на нетривалий період.

Отже, наведені дані свідчать про наявність певної матеріально-технічної бази санаторіїв, яка може бути розширена за умов активізації санаторно-курортної діяльності в Україні. Для поліпшення надання санаторно-курортних і оздоровчих послуг у нашій країні необхідно відслідковувати світові тенденції функціонування даної галузі, враховувати досвід зарубіжних держав, які досягли значних успіхів в організації подібної діяльності завдяки ефективним принципам управління та використання як природних, так і матеріальних ресурсів, та стали загальносвітовими рекреаційними центрами. Проблеми, характерні для санаторно-курортної сфери України, посилюються загальними ризиками, існуючими в умовах сьогодення. До них належать: недосконалість податкової політики, яка перешкоджає вкладенню інвестицій у рекреаційну інфраструктуру та санаторно-курортний комплекс; різке підвищення цін на енергоносії та

продукти харчування; інфляційні процеси, які негативно впливають на вартість санаторно-курортного обслуговування; погіршення соціально-політичної ситуації в країні, що призводить до скорочення іноземного туристичного потоку з метою лікувально-оздоровчого туризму.

Список використаних джерел

1. Туристична діяльність в Україні у 2015 році. Статистичний бюлетень / відп. за вип. О. О. Кармазіна. – Київ : Державна служба статистики України, 2016. – 76 с.
2. Туристична діяльність в Україні у 2016 році. Статистичний бюлетень / відп. за вип. О. О. Кармазіна. – Київ : Державна служба статистики України, 2017. – 76 с.
3. Туристична діяльність в Україні у 2017 році. Статистичний бюлетень / відп. за вип. О. О. Кармазіна. – Київ : Державна служба статистики України, 2018. – 90 с.